

Korte speech Ronald Gerritse nieuwjaarsborrel NYSE Euronext

Vrijdag 6 januari 2012

Dames en heren,

Als eerste wil ik u natuurlijk nog een heel gelukkig Nieuwjaar wensen. Wat er ook op de financiële markten gebeurt, hoe het er ook op de beurs aan toe zal gaan, ik wens u bovenal een gelukkig, een voorspoedig en een gezond 2012.

Ondertussen is het op de financiële markten wel een pandemonium... De schulden-crisis in Europa werpt een slagschaduw over koersen, over rentes, over margins en onderpanden, over het vertrouwen überhaupt. En misschien is 'pandemonium' niet in alle opzichten het goede woord. Hier en daar ligt de handel immers betrekkelijk dood voor de kast. Het interbancaire geldverkeer, bijvoorbeeld, en de herfinanciering van leningen van banken, die nu quasi-permanent in leven worden gehouden door de Europese Centrale Bank. Of kijk naar de geldmarktfondsen die Europa ontvlucht zijn en in hun kielzog de dollarmarkt meenamen, een markt die ook al door arrangementen van de centrale banken gaande moet worden gehouden. Het (inter)bancaire verkeer is een bijna artificiële wereld. Een door permanente interventies op gang gehouden machinerie, dat het gebrek aan vertrouwen moet compenseren.

En het is er in 2011 niet beter op geworden. Sterker: het vertrouwen lijkt te paard en in galop te zijn vertrokken, om maar voetstaps en mondjesmaat terug te keren. Euro-top na Eurotop is in Brussel geprobeerd vertrouwenwekkende maatregelen in het vooruitzicht te stellen en daarmee het tij te keren. Maar eerlijk gezegd is de onduidelijkheid er niet veel minder op geworden en de aarzeling over de slagkracht van de Europese instituties gaandeweg groter. Het vertrouwen is zoek. Te zeggen dat dat

allemaal psychologie is en dat de Italiaanse of de Portugese economie er eind 2011 objectief gezien niet zoveel anders voorstond dan dat in het begin van het jaar het geval was, of dat de Italiaanse schuld al 25 jaar meer dan 100% van het binnenlands product beloopt, helpt allemaal niets. Te zeggen dat we inmiddels toch weer vele politieke beslissingen over Europese discipline, bezuinigingen in Griekenland of gepimpte noodfondsen verder zijn, helpt ook niets. De perceptie is onveranderd. Nee, de perceptie is verslechterd. Europa lijkt niet in staat het eigen huis op orde te brengen en het tij op de markten te keren. En daarmee wordt het probleem niet kleiner, daarmee wordt het groter.

Het is een somber stemmend beeld. Geen zonnig vooruitzicht om het nieuwe jaar mee te beginnen. 2012 wordt een jaar tussen hoop en vrees. Met een herfinancieringsbehoefte van de overheden in Europa die deze maand zo'n 80 miljard beloopt, in het eerste kwartaal ruim 230 miljard en gedurende het gehele jaar zo ongeveer 740 miljard. Met rentes op de zwakkere overheidsobligaties die alleen door opkoopprogramma's van de ECB tot nog houdbare percentages beperkt worden gehouden.

In Italië vervalt dit jaar 20% van de uitstaande overheidsschuld, twee keer meer dan in Nederland. Daarmee is de herfinancieringsbehoefte van de overheid in dat land alleen al meer dan 300 miljard euro in 2012. Of Italië, al dan niet met inschakeling van het Europese noodfonds, tegen die financieringsbehoefte bestand is, is een open vraag. En hoe eventuele problemen hun weerslag zullen hebben op de bankensector in dat land zelf (maar daarmee ook op de financiële instellingen in de omringende landen) is een al even onbeantwoorde vraag. De problemen die een grote Italiaanse bank dezer dagen had om op de markt enig kapitaal op te halen, zijn geen goed teken. Dat ook de Spaanse banken in deze omstandigheden tientallen miljarden aan extra kapitaal zullen moeten aantrekken, is al evenmin een geruststellende gedachte.

Maar Italië wordt *pièce de résistance*. De vraag of Italië bestand is tegen de onzekerheden van schuldherfinanciering in de komende weken en maanden moge nog een

open vraag zijn, het is er één die *test case* gaat worden voor het vermogen van Europa om de problemen nu daadwerkelijk het hoofd te bieden. Het zijn omstandigheden die maken dat een tijdig en preventief beroep op het Europese noodfonds en de mogelijkheden van het IMF niet uit de weg gegaan moeten worden. Eerlijk gezegd: het zou goed zijn als Italië kon worden bewogen nú – preventief - een aanvraag voor steun in te dienen. En het zou goed zijn het Europees noodfonds – ook nú – daadwerkelijk op te hogen, zodanig dat Italië de eerste jaren geloofwaardig zou kunnen worden bijgestaan. Laten we de zaken nu eens voorwezen. Het EFSF in stelling, het IMF in stelling, een geloofwaardig programma van schuldvermindering... en dan moet het kunnen.

Cees Vermaas, de baas van deze beurs, had mij gevraagd vandaag iets te zeggen over ‘vertrouwen’. Ik realiseer mij dat ik daar tot nog toe nog niet zo aan toegekomen ben. Is er wel enig vertrouwen te ontlenen aan wat zich daarbuiten allemaal voordoet? Ja, dat is er ook. Geen blind vertrouwen, maar wel enig te rechtvaardigen optimisme. Laat ik dus de lichtpuntjes ook noemen.

Om te beginnen heeft de Nederlandse economie de crisis van 2008 en zijn naschokken heel behoorlijk kunnen opvangen. Natuurlijk, de groei staat onder druk, we verkeren in een lichte recessie, maar de veerkracht van de Nederlandse economie is heel behoorlijk en het economisch beleid is niet onverstandig geweest. We hebben tot nog toe de tering naar de nering weten te zetten en dat zonder veel onmiddellijke schade aan de economie. Dat geeft ons de nodige grond onder de voeten. We kunnen dus tegen een stootje. Ook onze financiële sector staat er, zeker in verhouding, niet slecht voor. De banken zijn de crisis – hier en daar met een steuntje in de rug van de overheid – heel redelijk doorgekomen. De verzekeraars staan onder druk, maar ook daar moet door grotere klantgerichtheid, door verbetering van risicomanagement en door kostenbesparing winst te boeken zijn. De pensioenfondsen hebben het bij de huidige rentes ook al niet gemakkelijk, maar ook daar kunnen we ons aanpassen en het stelsel voor ongelukken behoeden.

Ook waar het Europa betreft: het heeft geen zin te somberen en het is ook niet nodig. Vier van de tien rijkste landen in de wereld liggen nog altijd in de Eurozone. Zeven van de tien, als je de welvaart per hoofd van de bevolking neemt. Europa is economisch heel goed in staat de huidige moeilijkheden te pareren, de *sense of urgency* zal inmiddels toch ook voldoende zijn, en Europa heeft ook de financiële middelen als zij die wil aanwenden. Kunnen we deze crisis stoppen? *'Yes, we can'*. En ten slotte: de euro zélf. Dat is heel eenvoudig. Die gaat niet wijken. Dat is ónze munt, in voor- en in tegenspoed. Zo simpel is het. En zo simpel moeten we het houden.

Vertrouwen. Het is een groot woord. Het raakt het hart van de financiële markten. Het raakt ook het hart van de missie van een toezichthouder. Als ons iets te doen staat, dan is het naar vermogen bij te dragen aan het vertrouwen dat mensen en bedrijven kunnen hebben in het functioneren van de markt. Vertrouwen in eerlijke markten, vertrouwen ook in eerlijke producten op die markten. Dat is geen geringe opgave in een tijd waarin het vertrouwen danig op de proef gesteld wordt. Maar wij zullen blijven ijveren voor transparantie, we blijven waken tegen marktmisbruik en marktmanipulatie, we blijven op de bres staan voor een goed functionerende financiële markt, we blijven letten op eerlijkheid, op openheid en inzichtelijkheid, waar dat maar kan. Daarbij hoort dat problemen ook benoemd moeten worden. Benoemd én geadresseerd. Of het nu de hypotheekrenteaftrek is of een schuldsanering in Griekenland. Of het nu gaat om *disclosures* van landenrisico's in de jaarrekeningen van beursgenoteerde ondernemingen of om *product pushing* bij uitvaartverzekeringen. Of het nu de risico's zijn van *contracts for difference* of de noodzakelijke afwaarderingen op Nederlands vastgoed. Op de financiële markt staan geen heilige huisjes. Althans, niet als het aan de AFM ligt.

Voordat ik afsluit een enkel woord nog over deze beurs. Onze gastheer zal misschien niet anders verwachten. Maar ik kan er niet anders dan kort over zijn. Het oordeel over de voorgenomen fusie met Deutsche Börse – en de daarbij aangeboden 'remedies' - is nu eerst aan de Europese Commissie. Daar zal de mededingingsoptiek

doorslaggevend zijn. We wachten dat oordeel af. Wij – AFM en de minister van Financiën - zullen er dan mogelijk in tweede instantie naar moeten kijken; en dan met name vanuit het oogpunt van het financieel toezicht. Ik zeg daar nu niet meer over dan dat we dat nauwgezet en uitdrukkelijk vanuit het gezichtspunt van een gezonde en prudente bedrijfsvoering van de gereguleerde markt in Nederland zullen doen. Want welke beslissingen hier ook genomen gaan worden, ze kunnen van groot belang zijn voor het goed functioneren van de beurs én van de optiebeurs, hier in Amsterdam. Dat is geen belang dat we even zullen vergeten.

Dames en heren,

Ik zou over veel meer nog kunnen doorpraten. Over de *Financial Transactions Tax* (“niet doen, zeker niet in de Eurozone alleen, niet verstandig”, zou ik zeggen), over financieel toezicht op Europese schaal (“hard blijven bevorderen” zou mijn stelling zijn), over de lange weg die we nog te gaan hebben in het herwinnen van vertrouwen van consumenten in financiële instellingen en financiële producten (“volhouden” is daar het simpele credo). Maar ik leg niet langer beslag op uw tijd. Ik heb gezegd wat ik wilde zeggen.

Ik wil eindigen met een laatste wens voor 2012. Moge het nieuwe jaar wat meer vertrouwen brengen in de toekomst. Moge het ondanks alle onzekerheden dan ook een goed nieuw jaar worden. Ik wens u dan ook veel vertrouwen – veel gerechtvaardigd vertrouwen - in 2012!